

Mekanizmi
i Organizatës
të Kombeve
të Bashkuara—

Rishikimi Periodik Universal

Materiali informues “Mekanizmi i Organizatës të Kombeve të Bashkuara – Rishikimi Periodik Universal” u zhvillua me mbështetjen e projektit rajonal SMART Balkans - Shoqëria Civile për një Ballkan Perëndimor të Lidhur, të zbatuar nga Qendra për Promovimin e Shoqërisë Civile (CPCD), Qendra për Kërkim dhe Hartim Politikash (CRPM) dhe Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim (IDM), dhe mbështetet financiarisht nga Ministria e Punëve të Jashtme e Mbretërisë së Norvegjisë. Përbajtja e materialit informues është përgjegjësi e vetme e implementuesëve të projektit dhe nuk pasqyron domosdoshmërisht pikëpamjet e Ministrisë së Punëve të Jashtme të Mbretërisë së Norvegjisë.

PËRMBAJTJA

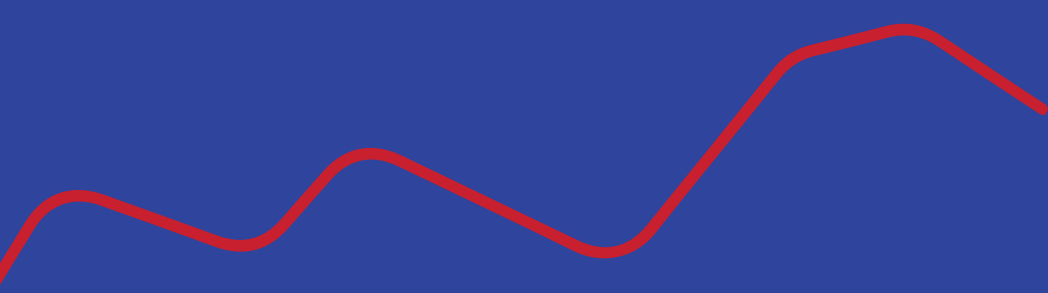
Çfarë është Rishikimi Periodik Universal?	4
Rishikimi Historik	5
Si funksionon Rishikimi Periodik Universal?	6
Gjyqësori dhe përfshirja e tij në procesin e Rishikimit Periodik Universal	7
Roli dhe sjellja e gjyqësorit	8
Fazat e përfshirjes gjyqësore në procesin e RPU-së	10
Rekomandime të ciklit të katërt për dhunën me bazë gjinore, barazinë gjinore, gjuhën e urrejtjes dhe diskriminimin	12

ÇFARË ËSHTË RISHIKIMI PERIODIK UNIVERSAL?

Rishikimi Periodik Universal (RPU) është një proces i veçantë që vlerëson rregullisht situatën e të drejtave të njeriut në të gjitha 193 shtetet anëtare të Kombeve të Bashkuara. Ky mekanizëm, si risi e Këshillit për të Drejtat e Njeriut, bazohet në qasje të barabartë për të gjitha shtetet. Përmes saj, vendet kanë mundësi të tregojnë se çfarë hapash kanë ndërmarrë për të promovuar të drejtat e njeriut dhe si i adresojnë sfidat ekzistuese në këtë fushë. Përveç kësaj, RPU mundëson shkëmbimin e shembujve dhe përvojave të suksesshme të mbrojtjes së të drejtave të njeriut në nivel global.¹ Qëllimi përfundimtar i Rishikimit Periodik Universal (RPU) është përmirësimi i situatës së të drejtave të njeriut në secilin vend, i cili ka një ndikim të rëndësishëm tek njerëzit në mbarë botën. RPU është krijuar për të inkurajuar, mbështetur dhe zgjeruar përpjekjet për të promovuar dhe mbrojtur të drejtat e njeriut në terren. Për të arritur këtë, RPU vlerëson raportet e të drejtave të njeriut në vend dhe adreson shkeljet e të drejtave të njeriut kudo që ato ndodhin. Ky proces gjithashtu ofron asistencë teknike për vendet, forcon kapacitetin e tyre për t'u marrë me sfidat në këtë fushë dhe mundëson shkëmbimin e praktikave të mira midis vendeve dhe palëve të tjera të interesuara.²

1 Basic facts about the UPR available at <https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/upr/basic-facts>

2 Basic facts about the UPR available at <https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/upr/basic-facts>

RISHIKIMI HISTORIK

Në vitin 2005, Kombet e Bashkuara filluan procesin e reformimit të sistemit të të drejtave të njeriut. Kjo reformë ishte kryesisht një përgjigje ndaj pretendimeve të shumta se Komisioni i OKB-së për të Drejtat e Njeriut ishte politizuar për një kohë të gjatë dhe kishte zbatuar standarde të dyfishta — duke kritikuar shtete të caktuara për shkelje, duke i lejuar të tjerët t'i shmangen çdo kontrolli.³ Kështu, Rishikimi Periodik Universal (RPU) u krijua në vitin 2006, si pjesë e reformave institucionale pas shfuqizimit të Komisionit të OKB-së për të Drejtat e Njeriut, i cili u kritikua ashpër për politizim të tepruar. Në një raport kyç të reformës të vitit 2005, Sekretari i Përgjithshëm Kofi Anan arriti në përfundimin se aftësia e Komisionit për të kryer punën e tij u dëmtua gjithnjë e më shumë nga besimi dhe profesionalizmi i zvogëluar. Ai vuri në dukje se shtetet po bëheshin anëtare të Komisionit jo për të promovuar të drejtat e njeriut, por për të mbrojtur veten nga kritikën ose për të sulmuar të tjerët. Si pasojë, u shfaq një mungesë besueshmërie që zbehu reputacionin e të gjithë sistemit të Kombeve të Bashkuara. Sistemi i vlerësimit të ndërsjellë brenda RPU-së është hartuar për të ndihmuar në shmangien e politizimit dhe selektivitetit që shënoi mekanizmin e mëparshëm. Megjithatë votimi në Këshillin e të Drejtave të Njeriut ende konsiderohet i politizuar, shumë vëzhgues besojnë se RPU përfaqëson përparim të rëndësishëm në luftën për dinjitetin njerëzor.⁴

3 Jane K. Cowan & Julie Billaud, 'Between Learning and Schooling: The Politics of Human Rights Monitoring at the Universal Periodic Review' (2015) 36(6) Third World Quarterly 1175.

4 Rochelle Terman and Erik Voeten, 'The Relational Politics of Shame: Evidence from the Universal Periodic Review' (2018) 13 Review of International Organizations 1, 23

SI FUNKSIONON RISHIKIMI PERIODIK UNIVERSAL?

Shqyrtimet brenda RPU-së organizohen nga Grupi i Punës i përbërë nga 47 shtete anëtare të Këshillit të të Drejtave të Njeriut, megjithëse të gjitha shtetet anëtare të OKB-së mund të marrin pjesë në proces. Ky grup takohet tre herë në vit dhe në çdo sesion shqyrton nga 14 deri në 16 vende. Rishikimi bëhet përmes një dialogu midis vendit në vlerësim dhe anëtarëve të tjerë të OKB-së. Së pari, shteti paraqet një raport kombëtar si vetëvlerësim, ndërsa OJQ-të dhe palët e tjera të interesit mund të dërgojnë informacion, por vetëm shteti ka të drejtë t'i drejtohet grupit. Prezantimi pasohet nga 140 minuta diskutimi në të cilin vendet e tjera dhe vëzhguesit bëjnë rekomandime për përmirësimin e të drejtave të njeriut. Më pas shteti deklaron publikisht se cilat rekomandime i pranon dhe cilat jo. Pas shqyrtimit, tre vende të zgjedhura rastësisht, të njohura edhe si “Trojka”, përpilojnë një raport përfundimtar. Raportin më pas e miraton Këshilli për të Drejtat e Njeriut në një seancë plenare. Gjatë seancës plenare, shteti në shqyrtim mund t'u përgjigjet pyetjeve dhe problemeve që nuk janë adresuar sa duhet në Grupin e Punës dhe t'u përgjigjet rekomandimeve të ngritura nga shtetet. Gjithashtu, parashikohet kohë për shprehjen e mendimeve nga anëtarët dhe vëzhguesit e Kombeve të Bashkuara, si dhe për institucionet kombëtare të të drejtave të njeriut, OJQ-të dhe aktorët e tjerë të cilët mund të bëjnë komente të përgjithshme. Shteti ka 4.5 vjet për të zbatuar rekomandimet e pranuar para rishikimit të ardhshëm.⁵ Dokumentet mbi të cilat bazohet rishikimi janë: 1) informacioni i dhënë nga shteti në rishikim, më shpesh në formën e një «raporti kombëtar»; 2) informacioni i përfshirë në raportet e ekspertëve të pavarur dhe grupeve të të drejtave të njeriut, të njohura si Procedura Speciale, organet e traktatit të të drejtave të njeriut dhe entitete të tjera të OKB-së; 3) informacioni nga aktorë të tjerë, përfshirë institucionet kombëtare të të drejtave të njeriut dhe OJQ-të.⁶

5 Basic facts about the UPR available at <https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/upr/basic-facts>

6 Basic facts about the UPR available at <https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/upr/basic-facts>

GJYQËSORI DHE PËRFSHIRJA E TIJ NË PROCESIN E RISHIKIMIT PERIODIK UNIVERSAL

Gjyqësori ka një rol unik në mbrojtjen e të drejtave të njeriut, jo vetëm brenda kontekstit kombëtar, por edhe në forcimin e detyrimeve ndërkombëtare për të drejtat e njeriut. Ndërsa kuadri global i të drejtave të njeriut vazhdon të evoluojë, po kështu edhe pritshmëria që gjyqësori të kontribuojë më dukshëm dhe të përfshihet në mënyrë më efektive në mekanizmat ndërkombëtarë të të drejtave të njeriut.⁷ Rishikimi Periodik Universal (RPU), si një mekanizëm në parim, përqendrohet në detyrimet ndërkombëtare të shteteve dhe është një platformë e rëndësishme për forcimin e sundimit të ligjit. Megjithatë, përfshirja e RPU-së lejon aktorë të ndryshëm të përfshihen dhe të kontribuojnë në zbatimin e rezultatit të tij. Prandaj, gjyqësori është një nga aktorët kryesorë në ruajtjen e sundimit të ligjit, duke zbatuar detyrimet ndërkombëtare të të drejtave të njeriut në sistemin ligjor kombëtar, duke ndjekur penalisht dhe korrigjuar shkeljet e të drejtave të njeriut, duke zbatuar në mënyrë efektive legjislacionin kombëtar dhe duke ofruar qasje në drejtësi.⁸ Në këtë drejtim, pavarësia dhe llogaridhënia janë një nga parimet kryesore mbi të cilat duhet të funksionojë një gjyqësor efektiv, parime që janë gjithashtu të rëndësishme për ndërveprimin gjyqësor me proceset ndërkombëtare të monitorimit të të drejtave të njeriut siç është RPU. Në këtë drejtim, angazhimi i gjyqësorit është thelbësor për të kapërcyer hendekun midis normave ndërkombëtare dhe kombëtare.

7 Helen Ramos Dos Santos, "The Role of the Universal Periodic Review in Advancing Human Rights in the Administration of Justice" (International Bar Association's Human Rights Institute (IBAHRI), March 2016), https://upr-info.org/sites/default/files/documents/2016-03/ibahri_administration_justice_2016.pdf. Page 9

8 "Commentary on the Bangalore Principles of Judicial Conduct" (The Judicial Integrity Group, March 2007), https://www.judicialintegritygroup.org/images/resources/documents/BP_Commentary_Engl.pdf.

ROLI DHE SJELLJA E GJYQËSORIT

Gjyqësori përmendet gjithnjë e më shumë në rekomandimet e RPU-së, veçanërisht në fushën e reformës ligjore dhe pavarësisë institucionale.⁹ Në disa raste, gjyqtarët pritet të luajnë një rol të drejtpërdrejtë në përmirësimin e qasjes në drejtësi, sigurimin e mbrojtjes ligjore dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut.¹⁰ Në këtë drejtim, sjellja gjyqësore është e rëndësishme jo vetëm për zbatimin e rezultatit të procesit, por edhe për angazhimin aktiv gjatë kohëzgjatjes së procesit. Parimet e Sjelljes Gjyqësore të Bangalores¹¹ kanë një rëndësi të veçantë, pasi ato përcaktojnë standardet e sjelljes etike që duhet të ndjekin gjyqtarët. Ato përcaktojnë gjashtë vlera themelore që duhet të udhëheqin kryerjen e funksionit gjyqësor, përkatësisht: pavarësinë, paanshmërinë, integritetin, barazinë, mirësjelljen dhe kompetencën dhe ndërgjegjen. Nën secilën vlerë, parimet përshkruajnë konsiderata dhe situata specifike për të cilat gjyqtarët duhet të jenë të vetëdijshëm për të siguruar ruajtjen e integritetit gjyqësor dhe besimit të publikut në të.¹² Dobësia kryesore e Parimeve të Bangalores është se ato nuk janë ligjërisht të detyrueshme, domethënë ato ofrojnë udhëzime, por jo rregulla të zbatueshme – ato nuk kanë standarde të qarta zbatimi, mekanizma sanksionesh dhe as dënime të përcaktuara për shkeljet.¹³ Megjithatë, avantazhi i tyre kryesor është se ata theksojnë rolin aktiv të gjyqësorit në ruajtjen e pavarësisë, paanshmërisë dhe integritetit të sistemit gjyqësor. Ndryshe nga instrumentet e tjera ndërkombëtare që përqendrohen vetëm në përgjegjësinë e shtetit, këto parime kujtojnë se vetë sistemi gjyqësor duhet të përpiqet për llogaridhënien dhe profesionalizmin e vet.¹⁴

9 Francesca Restifo, “Tips for Enhancing Judicial Engagement with the United Nations Human Rights Council Universal Periodic Review” (International Bar Association’s Human Rights Institute (IBAHRI), June 2024), <https://www.ibanet.org/document?id=Tips-for-judicial-review-report>.

10 Restifo.

11 “The Bangalore Principles of Judicial Conduct” (United Nations Office on Drugs and Crime, 2018), <https://www.unodc.org/documents/ji/training/bangaloreprinciples.pdf>.

12 “The Bangalore Principles of Judicial Conduct.”

13 Greg Mayne, “Judicial Integrity: The Accountability Gap and the Bangalore Principles,” in Global Corruption Report 2007: Corruption and Judicial Systems (Transparency International, 2007), <https://knowledgehub.transparency.org/assets/uploads/helpdesk/Enforcement-of-judicial-codes-of-conduct-2018.pdf>. Page 43

14 Mayne.

Në kontekstin e RPU-së, Parimet e Bangalores janë veçanërisht relevante dhe të rëndësishme sepse u lejojnë gjyqtarëve të vlerësojnë dhe avancojnë punën e tyre në përputhje me detyrimet ndërkombëtare të të drejtave të njeriut. Duke iu përmbajtur këtyre parimeve, gjyqtarët mund të marrin pjesë në mënyrë më efektive në konsultimet kombëtare përmes parimit të lirisë së shprehjes, të kontribuojnë në raportet shtetërore dhe të mbështesin zbatimin e rekomandimeve të RPU-së përmes një prizmi parimesh, duke forcuar kështu sundimin e ligjit dhe legjitimitetin e sistemit gjyqësor.

FAZAT E PËRFSHIRJES GJYQËSORE NË PROCESIN E RPU-SË

Përfshirja e gjyqësorit mund të konsiderohet përmes tre fazave kryesore: para, gjatë dhe pas shqyrtimit. Secila nga këto faza ofron mundësi specifike për veprim që forcojnë kolektivisht rolin e gjyqësorit në proceset e monitorimit dhe zbatimit të të drejtave të njeriut.¹⁵ Për më tepër, përfshirja e gjyqësorit në këtë proces nënkupton ngritjen e kapaciteteve dhe ngritjen e vetëdijes për rëndësinë dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut, sepse në punën e tyre, gjyqtarët duhet të jenë të vetëdijshëm dhe të zbatojnë standardet në rastet që trajtojnë.¹⁶

1. Para rishikimit: Përgatitja dhe kontributi¹⁷

Para rishikimit zyrtar, institucionet gjyqësore mund të kontribuojnë ndjeshëm duke marrë pjesë në konsultimet kombëtare dhe duke paraqitur informacion mbi raportin shtetëror. Ky informacion mund të përfshijë një vlerësim të zbatimit të rekomandimeve të mëparshme të RPU-së lidhur me gjyqësorin, vendimeve të rëndësishme për të drejtat e njeriut dhe sfidave sistematike, të tilla si qasja e kufizuar në drejtësi ose vonesat në procedura. Prandaj, është e domosdoshme që gjyqtarët të jenë të mirëpërgatitur në të drejtën ndërkombëtare për të drejtat e njeriut, veçanërisht lidhur me mekanizmin e RPU-së, të përqendrohen në mbrojtjen e të drejtave të grave dhe të grupeve të marginalizuara, si dhe të raportojnë për çështjet më të rëndësishme gjyqësore që ndikojnë në zhvillimin e këtyre të drejtave. Për më tepër, në fazën e parë, është e rëndësishme ngritja e kapaciteteve të gjyqtarëve ose formave të tjera të kontributit gjyqësor në mekanizmin e RPU-së.

Ndër shembujt pozitivë ndërkombëtarë, në Brazil, Gjykata e Lartë kontribui në raportin shtetëror duke ofruar informacion mbi vendimet kryesore që lidhen me të drejtat e popujve indigjenë dhe martesat ndërmjet personave të së njëjtës gjini, duke theksuar kështu rolin e gjyqësorit në mbrojtjen e këtyre të drejtave.¹⁸

15 Restifo, "Tips for Enhancing Judicial Engagement with the United Nations Human Rights Council Universal Periodic Review."

16 Ramos Dos Santos, "The Role of the Universal Periodic Review in Advancing Human Rights in the Administration of Justice." Page 36

17 Restifo, "Tips for Enhancing Judicial Engagement with the United Nations Human Rights Council Universal Periodic Review." Pages 16 -18

18 Ramos Dos Santos, "The Role of the Universal Periodic Review in Advancing Human Rights in the Administration of Justice." Page 35

2. Gjatë rishikimit: Përfshirja, dialogu dhe miratimi i rekomandimeve¹⁹

Megjithëse RPU-ja është kryesisht një proces shtetëror, rëndësia e përfshirjes së gjyqtarëve të lartë në delegacionet shtetërore po njihet gjithnjë e më shumë. Prania e tyre mundëson një angazhim të drejtpërdrejtë me komunitetin ndërkombëtar dhe me vendet rishikuese, duke forcuar vlerën e dialogut interaktiv dhe duke ofruar një mundësi për të shpjeguar rolin dhe përgjegjësitë e gjyqësorit në sistemin ligjor kombëtar, si dhe në zbatimin e detyrimeve ndërkombëtare. Në këtë fazë, pra nga dialogu deri në miratimin e rekomandimeve, gjyqësori mund të sigurojë një analizë ligjore të statusit të të drejtave të njeriut në vend, të analizojë rekomandimet nga vendet e tjera, veçanërisht ato që lidhen me reformat gjyqësore, dhe të vlerësojë nëse rekomandimet kërkojnë ndryshime në legjislacionin vendas ose praktikën gjyqësore. Një përfshirje e tillë tregon transparencën e gjyqësorit dhe forcon besimin e bashkësisë ndërkombëtare në institucionet gjyqësore.

Nga shembujt pozitivë ndërkombëtarë, në Indonezi, Marok dhe Poloni, përfaqësuesit gjyqësorë morën pjesë në seancën e RPU-së së bashku me delegacionin shtetëror dhe dhanë shpjegime mbi reformat gjyqësore, duke kontribuar në një rishikim më të saktë dhe më të informuar.²⁰

3. Pas rishikimit: Zbatimi dhe monitorimi²¹

Pas miratimit të rekomandimeve, Ministria e Punëve të Jashtme dhe Tregtisë së Jashtme duhet ta informojë gjyqësorin mbi matricën e rekomandimeve, me qëllim që të gjithë gjyqtarët të jenë të njohur dhe të ndërgjegjësuar lidhur me rekomandimet përkatëse. Përveç kësaj, theksohet nevoja për ngritjen e kapaciteteve përmes moduleve të ndryshme mbi mundësinë dhe fuqinë e përdorimit të rekomandimeve nga procesi i RPU-së. Faza pas rishikimit është thelbësore për përkthimin e rekomandimeve në ndryshime konkrete. Pas marrjes së tyre, institucionet gjyqësore duhet t'i analizojnë në mënyrë sistematike rekomandimet që lidhen me reformën gjyqësore, qasjen në drejtësi dhe pavarësinë e gjyqësorit. Një analizë e tillë ndihmon në priorizimin e aktiviteteve dhe koordinimin me institucionet e tjera shtetërore. Prandaj, sistemi i drejtësisë mund të luajë një rol të rëndësishëm duke përfshirë rekomandimet e RPU-së në programet e trajnimit për gjyqtarët dhe stafin gjyqësor, duke rishikuar procedurat me synim përmirësimin e qasjes në drejtësi, si dhe duke bashkëpunuar me organet kombëtare të monitorimit dhe raportimit (siç është NMIRF) për përgatitjen e raporteve afatmesme dhe krijimin e mekanizmave të brendshëm brenda gjyqësorit për të monitoruar zbatimin e rekomandimeve të RPU-së.

Përfshirja e gjyqësorit në procesin e RPU– duke marrë pjesë në fazat para, gjatë dhe pas rishikimit – forcon legjitimitetin dhe efikasitetin e institucioneve gjyqësore dhe të gjithë sistemit të mbrojtjes së të drejtave të njeriut. Pjesëmarrja proaktive e gjyqësorit kontribuon në llogaridhënie më të madhe dhe mbështet zbatimin afatgjatë të standardeve të sundimit të ligjit.

19 Restifo, "Tips for Enhancing Judicial Engagement with the United Nations Human Rights Council Universal Periodic Review." Pages 19 -20

20 "The Judiciary's Key Role in UPR Implementation," UPR Info (blog), October 11, 2024, https://upr-info.org/en/news/judiciary-key-role-upr-implementation?utm_source=chatgpt.com.

21 Restifo, "Tips for Enhancing Judicial Engagement with the United Nations Human Rights Council Universal Periodic Review." Pages 21 - 24

REKOMANDIME TË CIKLIT TË KATËRT PËR DHUNËN ME BAZË GJINORE, BARAZINË GJINORE, GJUHËN E URREJTJES DHE DISKRIMINIMIN

Rekomandimi dhe vendi i cili bën rekomandimin	Pozicioni i vendit në rishikim
117.18 Të forcohet zbatimi i sistemeve ekzistuese dhe të sigurohen mekanizma efektivë për zbatimin e politikave publike që synojnë mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të njeriut, me qëllim krijimin e institucioneve më të barabarta gjinore, më të larmishme dhe më përfaqësuese (Spanja)	I mbështetur
117.26 Të forcohet më tej Zyra e Avokatit të Popullit (p.sh. përmes plotësimit të pozicioneve vakante të Zëvendës Avokatit të Popullit) dhe Komisioni për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi (p.sh. përmes analizës së plotë të pengesave në kuadrin ligjor dhe të politikave ekzistuese dhe zbatimit të tyre), duke siguruar përzgjedhje të paanshme, të pavarur dhe të bazuar në merita të stafit, si dhe ndarjen e burimeve të përshtatshme financiare (Gjermania).	I mbështetur
117.27 Të sigurohen burimet e nevojshme për Komisionin për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi, me qëllim që ai të mund të përmbushë në mënyrë të plotë mandatin e tij (Greqia).	I mbështetur
117.31 Të forcohen mekanizmat kundër diskriminimit, veçanërisht për të rritur efektivitetin e tyre në adresimin e krimeve dhe gjuhës së urrejtjes, si dhe për të forcuar kapacitetet dhe pavarësinë e institucioneve përgjegjëse për mbrojtjen e të drejtave të grupeve minoritare (Spanja)	I mbështetur
117.32 Të kapërcehen mangësitë dhe të sigurohet zbatimi i ligjeve ekzistuese që ndalojnë çdo formë diskriminimi në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe të forcohen fushatat e edukimit publik për të promovuar tolerancën, bashkëjetesën, respektin për diversitetin, dialogun dhe përfshirjen (Sri Lanka);	I mbështetur
117.33 Të sigurohet zbatimi i plotë i legjislationit ekzistues kundër diskriminimit, përfshirë Ligjin për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Diskriminimi, si dhe të forcohen fushatat publike për promovimin e tolerancës, bashkëjetesës, përfshirjes dhe dialogut (Turqia);	I mbështetur
117.34 Të sigurohet zbatimi efektiv i legjislationit që kriminalizon dhunën me bazë gjinore, përfshirë dhunën në familje, si dhe dhunën dhe diskriminimin ndaj anëtarëve të grupeve të marginalizuara, përfshirë personat LGBTIQ dhe komunitetin rom (Shtetet e Bashkuara të Amerikës);	I mbështetur
117.35 Të merren masa shtesë për të luftuar diskriminimin, dhunën dhe gjuhën e urrejtjes në bazë të racës dhe përkatësisë etnike, me fokus të veçantë në përmirësimin e mekanizmave për eliminimin e diskriminimit në sistemin arsimor (Bjellorusi);	I mbështetur

117.36 Të merren masa shtesë për të përmirësuar dhe zbatuar ligjet dhe politikat kundër diskriminimit, gjuhës së urrejtjes dhe krimeve të urrejtjes, veçanërisht në baza etnike (Bullgari);	I mbështetur
117.37 Të intensifikohen përpjekjet për të luftuar të gjitha format e diskriminimit, përfshirë diskriminimin ndaj grave dhe personave me aftësi të kufizuara, përmes zbatimit të strategjive kombëtare dhe konventave ndërkombëtare, si dhe përmes forcimit të kapaciteteve të administratës publike për të siguruar mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe ndjekjen e duhur të shkeljeve (Italisa);	I mbështetur
117.39 Të dyfishohen përpjekjet për të luftuar të gjitha format e diskriminimit, përfshirë ato të bazuara në gjini, përkatësi etnike, orientim seksual, identitet gjinor apo çfarëdo arsye tjetër (Uruguai)	I mbështetur
117.40 Të vazhdohet me fushatat ndërgjegjëse për të luftuar të gjitha format e diskriminimit (Shqipëria);	I mbështetur
117.41 Të rritet ndërgjegjësimi për diskriminimin dhe format e tij të ndryshme, duke theksuar mekanizmat e mbrojtjes përmes fushatave të synuara të informimit, veçanërisht në shkolla (Austria);	I mbështetur
117.42 Të sigurohet që ushtrimi i së drejtës së qytetarëve për t'u identifikuar si anëtarë të një grupi të caktuar etnik të mos sjellë asnjë lloj disavantazhi, në përputhje me rekomandimet e mëparshme (Bullgaria);	I mbështetur
117.72 Të vazhdohet me forcimin e politikave për refuzimin dhe luftimin e gjuhës së urrejtjes (Oman);	I mbështetur
117.137 Të vazhdohet dhe të forcohen masat që synojnë arritjen e barazisë gjinore dhe përmirësimin e kushteve për refugjatët(Algjeri);	I mbështetur
117.179 Të vazhdojnë përpjekjet për të luftuar diskriminimin ndaj komuniteteve rome dhe të sigurohet që, veçanërisht gratë rome, të kenë qasje të barabartë në shërbimet shëndetësore (Sllovaki);	I mbështetur
117.180 Të vazhdohet forcimi i përpjekjeve për të luftuar diskriminimin dhe nxitjen e dhunës ndaj grupeve minoritare dhe të cenueshme, veçanërisht ndaj fëmijëve romë, dhe të sigurohet që krimet e urrejtjes të hetohen në mënyrë efektive dhe autorët të mbajnë përgjegjësi për veprimet e tyre (Republika Bolivariene e Venezuelës);	I mbështetur
117.181 Të rriten përpjekjet për të luftuar diskriminimin dhe segregacionin social që përjeton komuniteti rom (Argjentinë);	I mbështetur
117.182 Të forcohen përpjekjet për të luftuar diskriminimin, gjuhën e urrejtjes dhe krimet e urrejtjes kundër romëve dhe pakicave të tjera etnike (Kinë);	I mbështetur
117.183 Të merren masa vendimtare për të luftuar gjuhën e urrejtjes, diskriminimin dhe intolerancën, veçanërisht ndaj grupeve të pakicave, dhe të sigurohet qasje e barabartë në arsim, kujdes shëndetësor dhe punësim.(Gambia);	I mbështetur

117.184 Të intensifikohen përpjekjet për të trajtuar në mënyrë efektive krimet e urrejtjes, islamo-fobinë, racizmin, diskriminimin racor, ksenofobinë dhe format e tjera të intolerancës që kanë në shënjestër pakicat etnike dhe fetare (Malajzia);	I mbështetur
117.185 Të dyfishohen përpjekjet për parandalimin, luftimin dhe çrënjosjen e formave bashkëkohore të diskriminimit, trafikimit të qenieve njerëzore dhe përjashtimit social që prek popullsinë rome. (Paraguai);	I mbështetur
117.193 Të merren hapa të mëtejshëm për të mbrojtur grupet e marginalizuara, si personat LGBTI dhe komuniteti rom, dhe të trajtohet në mënyrë efektive gjuha e urrejtjes e drejtuar kundër tyre (Kanada);	I mbështetur
117.194 Të vazhdojnë përpjekjet për të luftuar të gjitha format e diskriminimit në bazë të orientimit seksual dhe identitetit gjinor (Francë);	I mbështetur
117.195 Të miratojë masa ligjore për parandalimin dhe mbrojtjen nga diskriminimi, duke garantuar të drejtat e personave në bazë të gjinisë, përfshirë anëtarët e komunitetit LGBTQIA, dhe të sigurojë mbrojtje kundër të gjitha formave të shumta të diskriminimit (Brazil);	I mbështetur
117.79 Të forcohen përpjekjet për të luftuar gjuhën e urrejtjes, duke garantuar njëkohësisht mbrojtjen e lirisë së mendimit dhe shprehjes (Irak);	I mbështetur
117.88 Të ofrohet trajnim i rregullt për gjyqtarët, prokurorët, oficerët e kontrollit kufitar dhe zyrtarët e tjerë të zbatimit të ligjit mbi legjislacionin kundër trafikimit të qenieve njerëzore, duke siguruar një qasje të ndjeshme ndaj gjinisë dhe të përqendruar tek viktimat (Izraeli);	I mbështetur
117.65 Zhvillimi i vazhdueshëm profesional për gjyqtarët dhe prokurorët publikë për çështje të tilla si dhuna ndaj grave dhe fëmijëve (Hungari);	I mbështetur
117.38 Të ndryshohet Ligji për Mundësi të Barabarta për Gratë dhe Burrat me qëllim përafrimin e tij të plotë me parimin e barazisë dhe mosdiskriminimit, në të gjitha fushat e mbuluara nga Konventa për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Grave (Mali i Zi);	I mbështetur
117.90 Të alokohen fonde shtesë për zgjerimin e numrit të strehimoreve dhe shërbimeve të tjera të specializuara për mbrojtjen e grave viktimave të dhunës dhe trafikimit, veçanërisht në qytetet e vogla dhe zonat rurale; të sigurohet ndjekja penale dhe ndëshkimi i autorëve, si dhe të ofrohet kompensim adekuat për viktimat dhe të mbijetuarit (Meksikë);	I mbështetur
117.98 Të përafrohet Ligji për Mbrojtjen Sociale me dispozitat e Ligjit për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Dhuna ndaj Grave dhe Dhunës në Familje të vitit 2021 (Islandë);	I mbështetur
117.145 Të rriten përpjekjet për t'i dhënë fund dhunës ndaj grave, përmes ofrimit të trajnimeve të specializuara për gjyqtarët, efektivet e policisë dhe të gjithë aktorët e përfshirë në mbështetjen dhe mbrojtjen e viktimave (Maldivë);	I mbështetur
117.146 Të vazhdohet me përpjekjet për të luftuar dhunën ndaj grave (Nepal);	I mbështetur

117.151 Të sigurohen fonde dhe kapacitete të mjaftueshme për zbatimin efektiv të legjis-lacionit për dhunën ndaj grave dhe dhunën në familje, si dhe të përmirësohen kapacitetet e strehimit dhe të ofrohen shërbime të specializuara për viktimat, veçanërisht në zonat rurale (Slloveni);	I mbështetur
117.152 Të ndërmerren hapa konkretë për të siguruar operacionalizimin efektiv të Ligjit për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Dhuna ndaj Grave dhe Dhunës në Familje (Vietnam);	I mbështetur
117.153 Të vazhdohet me miratimin e masave legislative dhe të sigurohen fonde të mjaftueshme për të luftuar të gjitha format e dhunës ndaj grave (Shqipëri);	I mbështetur
117.156 Të sigurohen fondet e nevojshme për zbatimin e plotë dhe efektiv të Ligjit për Paran-dalimin dhe Mbrojtjen nga Dhuna ndaj Grave dhe Dhunës në Familje (Kosta Rika);	I mbështetur
117.172 Të merren masa për eliminimin e diskriminimit dhe sigurimin e qasjes së barabartë në sistemin arsimor për personat me aftësi të kufizuara, me qëllim garantimin e ushtrimit të së drejtës së tyre për arsim (Portugali);	I mbështetur
117.134 Të përfundohet dhe të miratohet Ligji për Barazinë Gjinore dhe të forcohen kapac-itetet e institucioneve shtetërore për t'iu përgjigjur në mënyrë efektive dhunës me bazë gjinore (Australi);	I mbështetur
117.136 Të sigurohet funksionimi adekuat i mekanizmave ndërinstitutionalë për të garantuar në mënyrë efektive barazinë gjinore dhe për të luftuar dhunën me bazë gjinore, duke përfshirë përmirësimin e qasjes në shërbimet shëndetësore dhe ofrimin e trajnimeve të specializuara mbi dhunën me bazë gjinore (Spanjë);	I mbështetur
117.142 Të merren masa për të siguruar zbatimin efektiv të ligjeve kundër dhunës me bazë gjinore dhe për të garantuar sanksionimin e duhur të autorëve të kësaj dhune (Greqi);	I mbështetur
117.143 Të sigurohet trajnim i detyrueshëm dhe zhvillimi i kapaciteteve për anëtarët e gjy-qësorit dhe të policisë, me qëllim promovimin e një qasjeje të bazuar në të drejtat e njeriut dhe të përqendruar tek viktimat në trajtimin e dhunës me bazë gjinore (Irlandë);	I mbështetur
117.144 Të merren masa për të përmirësuar qasjen në shërbime të specializuara dhe strehi-more për gratë, vajzat dhe viktimat e tjera të dhunës me bazë gjinore, veçanërisht në zonat rurale (Irlandë);	I mbështetur
117.147 Të zhvillohen dhe zbatohen kurse trajnimi për policinë, prokurorinë dhe gjyqësorin lidhur me zbatimin e Kodit Penal të ndryshuar së fundmi, i cili përfshin krime të reja dhe përkufizime të reja të dhunës me bazë gjinore dhe dhunës ndaj grave (Panama);	I mbështetur
117.148 Të vazhdohet me ofrimin e trajnimeve dhe edukimit të specializuar për punonjësit e policisë, prokurorët dhe gjyqtarët, duke promovuar qasje të bazuara në të drejtat e njeriut në trajtimin e rasteve të diskriminimit dhe dhunës me bazë gjinore (Filipine);	I mbështetur

117.149 Të ofrohet trajnim për gjyqësorin dhe policinë mbi dhunën me bazë gjinore, duke përdorur një qasje të bazuar në të drejtat e njeriut dhe të përqendruar tek viktimat, me qëllim zbatimin efektiv të Ligjit për Parandalimin dhe Mbrojtjen nga Dhuna ndaj Grave dhe Dhunës në Familje të vitit 2021 (Portugali);	I mbështetur
117.150 Të merren hapa shtesë për të siguruar barazinë gjinore, duke përmirësuar qasjen në shërbime të specializuara dhe strehimore për viktimat e dhunës me bazë gjinore, veçanërisht në zonat rurale (Republika e Moldavisë);	I mbështetur
117.154 Të ndahen fonde të mjaftueshme për zbatimin e Planit Kombëtar të Veprimit për Konventën e Këshillit të Evropës për Parandalimin dhe Luftimin e Dhunës ndaj Grave dhe Dhunës në Familje, me fokus të veçantë në aktivitetet për parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna me bazë gjinore (Belgjikë);	I mbështetur
117.155 Të merren hapa të mtejshëm për të parandaluar dhe luftuar dhunën seksuale dhe dhunën me bazë gjinore, përfshirë dhunën në familje, duke përfshirë masa si rritja e disponueshmërisë së shërbimeve mbështetëse dhe përsheptimi i trajtimit të çështjeve gjyqësore përkatëse (Kanada);	I mbështetur
117.157 Të promovohet një qasje e bazuar në të drejtat e njeriut dhe e përqendruar tek viktimat në të gjitha masat për luftimin e dhunës me bazë gjinore (Qipro);	I mbështetur
117.158 Të merren masa për të forcuar shërbimet e mbrojtjes dhe mbështetjes për viktimat e dhunës në familje, duke siguruar akses të vazhdueshëm, gjithëpërfshirës dhe të përshtatshëm për nevojat e tyre (Francë);	I mbështetur
117.159 Të forcohen kapacitetet e shërbimeve policore për t'iu përgjigjur në mënyrë efektive rasteve të dhunës në familje, përfshirë përmes programeve të specializuara të trajnimit për oficerët e policisë dhe prokurorët, me qëllim që trajtimi i këtyre rasteve të bëhet me ndjeshmëri, profesionalizëm dhe në përputhje me standardet për mbrojtjen e viktimave (Gambia);	I mbështetur
117.160 Të forcohen kapacitetet e gjyqësorit dhe të policisë për të luftuar dhunën me bazë gjinore, duke përdorur një qasje të bazuar në të drejtat e njeriut dhe të përqendruar tek viktimat (Luksemburg);	I shënuar
117.73 Të përcaktohen qartë në legjislacion manifestimet e gjuhës së urrejtjes që i nënshtrohen përgjegjësisë penale dhe të miratohet kuadër ligjor efektiv për parandalimin dhe luftimin e gjuhës së urrejtjes, përfshirë në internet (Federata Ruse);	I shënuar
117.30 Ndryshimi i Kodit Penal për të përfshirë gjuhën e urrejtjes si vepër penale të veçantë (Izrael);	I shënuar
117.192 Të ndryshohet Kodi Penal për të përfshirë një përkufizim të qartë dhe gjithëpërfshirës të gjuhës së urrejtjes, duke përfshirë shprehimisht orientimin seksual, identitetin gjinor, shprehjen gjinore dhe karakteristikat gjinore si baza të mbrojtura, si dhe të përmirësohet ndjekja efektive e ankesave që lidhen me gjuhën e urrejtjes dhe krimet e urrejtjes të bazuara në këto karakteristika (Belgjikë);	I shënuar

117.189 Të miratohet dhe të zbatohet një procedurë administrative transparente për njohjen ligjore të gjinisë, e bazuar në parimin e vetëvendosjes (Islandë);	I shënuar
117.190 Të miratohet dhe të zbatohet legjislacioni përkatës që garanton njohjen ligjore të gjinisë dhe promovon barazinë gjinore në përputhje me standardet ndërkombëtare për të drejtat e njeriut (Mbretëria e Holandës);	I shënuar
117.29 Të përfshihet në Kodin Penal një përkufizim gjithëpërfshirës i gjuhës së urrejtjes, që përfshin në mënyrë të qartë orientimin seksual dhe identitetin gjinor si baza të mbrojtura (Islanda);	I shënuar
117.130 Të miratohet një ligj për barazinë gjinore në përputhje me standardet e Bashkimit Evropian dhe Kombeve të Bashkuara, si dhe të sigurohet një procedurë administrative dhe ligjore për njohjen gjinore që të jetë e shpejtë, transparente dhe e arritshme, e shoqëruar me fonde adekuate për zbatimin e saj (Gjermani);	I shënuar

